

- voor het plegen van geweld en het uiten van beledigingen :
1 dag gevangenis
- om putten te ruimen zonder toestemming :
1 frank boete of 1 dag gevangenis
- voor lastertaal :
10 frank boete of 1 dag gevangenis
- om de verlichting van materialen op de openbare weg te verwaarlozen :
1 frank boete of 1 dag gevangenis
- om nachtelijk geluid :
11 frank boete of 3 dagen gevangenis

Uitspraak op 15 april 1864

- om het straatniveau te verlagen :
2 frank boete of 1 dag gevangenis
het binnen de 14 dagen in zijn oorspronkelijke
staat te herstellen
- om zijn stoep vóór zijn huis niet te herstellen :
1 frank boete of 1 dag gevangenis

Uitspraak op 11 november 1864

- voor overtreding op het reglement van de prostitutie:
5 frank boete of 1 dag gevangenis
- om zijn rijtuig 's avonds niet te verlichten :
1 frank boete of 1 dag gevangenis
- om op strooptocht te gaan :
2 frank boete of 1 dag gevangenis
- voor overtreding op het reglement betreffende sluiting van herbergen :
3 frank boete of 1 dag gevangenis

SCHRIJVERS AAN ZEE (10)

door Emiel SMISSAERT

Hubert Lampo (°1920) voelt zich prima aan de kust :

De vakantiesfeer aan zee heb ik steeds prettig gevonden; ik ervoer haar (vooral vroeger) als een soort van surrealistisch klimaat. Als knaap was ik er steeds verbijsterd door het aantal mooie mevrouwen, die zich misschien voor een deeltje hebben afgekleurd op mijn latere romanheldinnen. Nog duidelijk herinner ik mij de overweldigende indruk die, als kind nochtans, het parfum van zo'n fraaie jongedame op mij maakte, zulks op een zonnige voormiddag op de dijk in De Panne. Zulke olfactieve indrukken zijn een rol in mijn boeken blijven spelen !

Hubert Lampo kwam ook graag in Oostduinkerke, waar leden van zijn schoonfamilie een flat hadden. Oostende is hem evenmin onbekend : deze stad is voor hem in de eerste plaats de uitvaarthaven naar Engeland, "die een grote rol in mijn werk speelt". Af en toe kwam hij, vooral dan om professionele redenen, naar de Koningin der Bad-

steden; was het niet in zijn functie van inspecteur der openbare bibliotheken, dan als schrijver en als journalist ter gelegenheid van kunsttentoonstellingen. En als er Dagen van de Vlaamse Gids plaats hebben, komt Hubert Lampo die wel eens bijwonen (77).

Hugo Raes (°1929) voelt zich eigenlijk :

een "man van de zee". (...). Het was oorspronkelijk ook mijn ambitie te gaan "varen", maar gebrek aan werkgelegenheid in die sektor in de jaren vijftig-vijfenvijftig, gaf een andere wending aan mijn leven. Later kochten wij dan een kleine, open zeilboot van vier meter en daarmee hebben wij vele zee-avonturen beleefd, ook aan onze kust. Nog later hadden wij een zeven meter lange kajuitzeilboot waar wij o.a. op de Waddenzee een hachelijk avontuur mee beleefden in onverwacht opgekomen zwaar weer. Vier jaar na de aanschaf daarvan kochten wij een echt zeewaardige Engelse zeilboot (Westerley Centaur) en zeilden hem in sneeuw en vriesweer over - eind maart - van Southampton naar Calais. Vijf jaar lang hebben wij ermee intens gezeild op zee en ook vaak in de Vlaamse kusthavens gelegen waar wij genoten van de heerlijke zeevruchten (stalletjes en terrassen, winkels en restaurants). Vijf jaar later kochten wij een tweedehandse negen meter motorsailor die wij na vier jaar van de hand moesten doen wegens de crisis plus zeilmoeheid van mijn vrouw plus pijnen in de handen en armen van mij. Ooit hoop ik weer een kleinere zeilboot (oude) te kopen van 6,5-7 meter en er weer vaak mee naar de Belgische kust te varen. Misschien volgend jaar (=1898) ?... (78).

Maria Rosseels (°1916) daarentegen verklaart, dat de Belgische kust (en overigens de zee in het algemeen) nooit een rol in haar leven gespeeld heeft, noch haar literair werk beïnvloed. "Vanzelfsprekend vind ik de zee - én de oceanen - iets overweldigends; maar, als het op vakantie aankomt, voel ik mij, als échte Kempenaar, meer thuis in bossen en weiden. Als ik kinderen had gehad, zou het natuurlijk anders liggen; ik kan mij, voor kinderen, geen idealer vakantie-oord voorstellen dan onze kust" (79).

Ward Ruyslinck (°1929) is, vooral als kind, vaak aan zee geweest, waar hij samen met een inmiddels overleden suikertante zorgeloze vakanties doorbracht (80). Het gedicht Op een ezel aan zee (81) herinnert aan één van die dagen, doorgebracht ergens aan de Belgische kust. "Toen (...) werd ik bevreesd door haar gehesen/ op een blinde, hese ezel/ en langs de zandkastelen/ en de mosselkrekens rondgereden (...)". Een paar foto's zijn uit die periode bewaard gebleven en gepubliceerd geworden (82).

Ook als volwassene ben ik af en toe, hoewel minder regelmatig, aan zee geweest. In juni 1957 verbleef ik als spreker op de Dagen van de Vlaamse Gids te Oostduinkerke. Dit literair week-end inspireerde me tot het verhaal Dicht bij het water, dat in 1959 in de verhalenbundel De Madonna met de buil werd opgenomen. Voorts speelt in de roman Wurgtechnieken (1979) de badplaats Knokke-Heist als decor een belangrijke rol (83).

Clem Schouwenaars (°1932) daarentegen verafschuwt de Belgische

kust. Wel heeft hij gedurende ruim vijftien jaar gewoond in de Westhoek.

(...), maar dan in functie van de vlakte - de weerslag daarvan is het duidelijkst te vinden in mijn roman De Seizoenen - en zeker niet in functie van de zee. In mijn prille jeugd heb ik daar nog wel eens een vakantie doorgebracht, in Koksijde, maar dat was dan in de tijd toen je de golven nog niet schuwde uit angst voor besmetting, en toen je nog geen oog had, als kind, voor de lelijkste dijk-bebouwing van Europa. Mocht de kust in mijn werk ooit aan bod komen, dan zal het aspect daarvan alleszins negatief uitvallen (84).

In zijn uitvoerige, knap geschreven en gecomponeerde romancyclus Emily Beyns laat Schouwenaars het gezin van notaris Maurice Lande en hoofdfiguur Emily Beyns een zomervakantie doorbrengen te Oostende. De kuststad wordt er ronduit afgekraakt (85) :

Ostende reine des plages. Wie deze uitdrukking nog durft gebruiken, bewijst op zijn minst dat hij geen al te hoge dunk heeft - om het zacht uit te drukken - over het vrouwelijk element in de dynastie. Tenzij men bereid is grauwe aftakeling te idealiseren en zich te dwingen tot een houding van traditionele eerbied, die men de hoge leeftijd verschuldigd zou zijn. Ook al gaat daar geen wijsheid van uit, doch slechts een zielige blindheid voor het manifest feit dat de jeugdige aantrekkelijkheid al heel lang geleden voorgoed vergaan is. Een verkalkte en versteende legende. Een stad met deerniswekkende pretentie. Weggeschoven tot aan de uiterste rand van de provincie. Een stad van weggeworpen frietzakken en hondedrollen. Van verlopen matrones en vechtende Engelsen. Een stad, waar men de nabijheid van de zee niet vermoed.

Paul Snoek (°1933-1981), pseudoniem van Edmond Schietekat, was gedurende twee jaren gevestigd te Nieuwpoort-Bad, van 1966 tot 1968. In deze tijdspanne ontstond de dichtbundel De zwarte muze (1967). Heel wat later had te Oostende de eerste ontmoeting plaats tussen Snoek en zijn toekomstige, tweede echtgenote Martine Laroye. Tot in april 1976 heeft de dichter te Oostende geleefd en gewoond in de Christinastraat; zijn stamkroeg was de Jamaïque, gelegen aan de Oosthelling van het Kursaal. Het ging Paul Snoek al een hele tijd niet voor de wind en hij was heel blij, dat dokter Alexander hem aan een baan hielp in het Zeepreventorium in De Haan. Maar ook daar hield hij, de onstandvastige, het niet lang uit : na één jaar, in april 1977, nam Paul Snoek zelf ontslag uit deze betrekking.

Over het leven van Piet van Aken (1920-1984) is niet bijster veel geweten. In de naoorlogse periode was hij even veelbelovend, gekend en gevierd als L.P. Boon, Hubert Lampo, Johan Daisne. Ja, hij dééd ook weinig om beter bekend te geraken bij het "grote publiek" : hij stond zelden interviews toe en beantwoordde vragen bij voorkeur schriftelijk. Wél bestaat, gelukkig, een TV-portret dat Joos Florquin opgenomen heeft voor de welbekende reeks Ten huize van... (deel 15, 1979). Hoewel Van Aken in zijn romans en verhalen verschillende

decors heeft gekozen (met een voorkeur voor de Rupelstreek) en uiteenlopende onderwerpen behandeld heeft (een uitzonderingspositie neemt hierin zijn bekende roman De blinde spiegel uit 1981 in), vertoont zijn proza een zeldzame samenhang, concludeert Dr. Anne Marie Musschoot in een studieschets van Van Aken's werk en betekenis. "Hij portretteerde bij voorkeur de 'gewone' mens en zag diens problemen op algemeen menselijk vlak. Zijn visie wordt gekenmerkt door een nadrukkelijke sociale bewogenheid en een vrij somber determinisme" (86).

Één van de twee zonen, de gezaghebbende criticus Paul van Aken, gunt ons een uitvoerige blik op het leven van het gezin Piet van Aken aan de kust (87), een zeer menselijk portret van een publiciteitsschuwe schrijver :

Ons gezin (vader, moeder, mijn twee jaar oudere broer en ik zelf) verbleef sedert de vroege jaren '50 zeer geregeld aan de Belgische kust. De eerste keer was dat nadat ik geopereerd was (amandelen), in 1953 of 1954. Wij gingen altijd naar Blankenberge, waar we in hotel "Floréal" of "Germinal" verbleven, uiteraard zou ik haast zeggen, want als vakbondbediende en redacteur van De Werker (het blad van het ABVV) was dat de aangewezen plaats voor de vakantie. Wij verbleven dan in de zomermaanden zo'n twee à drie weken in deze kustplaats en deden er niets anders dan naar het strand te kuieren of in de straten rondlopen, en 's avonds voor de dagelijkse wandeling op de dijk. Ik veronderstel dat mijn vader dat graag deed, aangezien wij ieder jaar (of toch ongeveer) teruggingen, maar op zijn literair werk van die jaren (Het Begeren, Klinkaart) heeft dat geen enkele invloed uitgeoefend. Ongetwijfeld was hij onder de indruk van de zee, hij kon immers lang en intens staan turen naar het water en de golfslag en als gewezen sportman waagde hij zich ook wel eens in de zee, die toen nog niet door olievlekken geteisterd werd, hoogstens door een kwalenplaag. Als jongeman had hij de kust immers reeds leren kennen via de socialistische beweging, waar zijn moeder ("moeder Sinna" zoals ze werd genoemd) zowat de rol van monitrice speelde, een voor die tijd toch vooruitstrevende functie.

Wij zijn uiteraard niet altijd naar Blankenberge blijven gaan. In de jaren zestig ontpopten wij ons als dagjesmensen, die de zondag naar de kust reden, urenlange files trotseerden om toch een plaatsje in de duinen te veroveren. Wij reden dan Blankenberge voorbij en installeerden ons in Wenduine, waar wij zogoed als een vaste honk in het zand hadden. De boterhammen smaakten er bijzonder lekker. Op de terugreis deden we Blankenberge wél aan : wij wandelden langs de yachthaven (mijn vader verkoos de vissersschuiten boven de gesofisticeerde vaartuigen van de oude en nieuwe rijken) en aten dan steevast een ijs(je) in de cremerie "Au bouquet romain", waar hij ofwel het huisgerecht ofwel de zogenaamde cantaloup verkoos.

Een tijdje zijn wij ook naar Zeebrugge geweest, dat toen nog niet verloederd werd door terminals

allerhande en dat zelfs nog niet ontdekt was door het toerisme of de nijverheid. Wij bezochten er vrienden en ik herinner me die dagen als de vervelendste uit mijn jeugd. Alleen de wandelingen op het strand zijn me bijgebleven. Op het einde van de jaren zestig had mijn vader een filmcamera gekocht en als verstokte cinefiel zag hij in de zee en de aanspoelende dingen allerlei ingrediënten uit avonturen- en griezelfilms. Dus moet de zee toch een onweerstaanbare aantrekkingskracht op hem hebben uitgeoefend. In ons dialect heette zij "eindelijk" te zijn, wat zoiets betekent als "afschrikwekkend", "grijselijk", maar tegelijk toch "fascinerend" en "attractief". De kunstenaar als boetseerder van paradoxen kwam dan in hem boven.

Tot de vaste uitstappen, telkens als we aan de kust waren, behoorde het bezoek aan Oostende, waar wij de zeedijk op en af wandelden. Een hooggeplaatst collega van mijn vader bezat daar een flat en soms gingen we er op bezoek. In hetzelfde gebouw verbleef Louis Major, mijn vaders rechtstreekse baas (...). En merkwaardig genoeg, als u de slotbladzijden van De Goddemaers er op naleest, dan vindt u daar de beschrijving van een man die vanuit zijn flat over de zee uitkijkt. Het is een van de weinige "marines" in het werk van mijn vader, maar het is bijzonder relevant : dat moet hem getroffen hebben, dat gevoel van eenzaamheid dat je bij het water overvalt en waar je toch toe aangetrokken wordt. Maar daarover spreken deed hij nooit, hij verwerkte zijn indrukken en gevoelens in stilte. Voor ons was hij dan een vader die met zijn kinderen speelde, later, toen wij te oud om te spelen waren geworden, die met zijn vrouw wandelde of zich met haar liet fotograferen. Het behoeft dan ook geen betoog dat de fotoalbums uitpuilen van de kiekjes van de kust, van Het Zoute (waar mijn moeder graag de etalages bekeek) tot Nieuwpoort (de vissershaven) of verder, Adinkerke, De Panne. Schelpen rapen behoorde tot de favoriete bezigheden, iets wat hij veel, veel later nog deed, maar dan voor zijn kippen.

-
- (77) Brief Hubert Lampo d.d. 20 mei 1988.
(78) Brief Hugo Raes d.d. 13 juni 1989.
(79) Brief Maria Rosseels d.d. 23 mei 1988.
(80) Brief Ward Ruyslinck d.d. 23 mei 1988.
(81) W. Ruyslinck : Hunkerend gevangen (Baarn : De Prom, 1988), p. 27.
(82) G. Durnez : Vlaamse schrijvers : vijfentwintig portretten (Antwerpen, 1982), p. 37. Op deze foto berijdt Ruyslinck een pony en niet de ezel uit zijn gedicht. De brochure Een introductie tot Ward Ruyslinck (1983) drukt een andere foto af : Vakantie aan zee met tante.
(83) Brief W. Ruyslinck d.d. 23 mei 1988.
(84) Brief Clem Schouwenaars d.d. 22 juni 1988.
(85) C. Schouwenaars : Emily Beyns, of Het Heilig zwijgen (3de druk. Antwerpen, 1988), p. 663.
(86) A.M. Musschoot : Piet van Aken, in : "Boekengids", nr. 3, maart 1988.
(87) Brief Paul van Aken d.d. 29 mei 1988.